

AQUADAPT

www.aquadapt.org

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการปรับตัว
สู่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

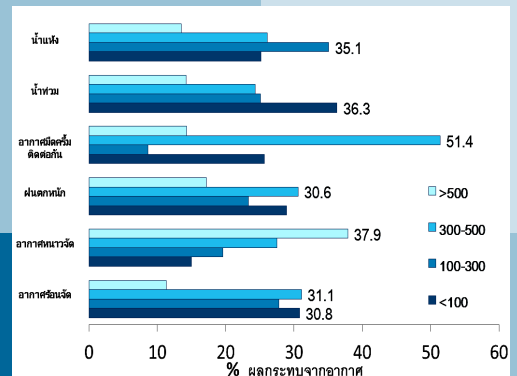
การสำรวจความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศต่อการเลี้ยงปลานิลในบ่อ

การสำรวจความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศต่อการเลี้ยงปลานิลในบ่อในภาคเหนือของประเทศไทย

ฟาร์มเลี้ยงปลาที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลแตกต่างกันในภาคเหนือของประเทศไทยคือ 1) ต่ำกว่า 100 เมตร 2) 100 - 300 เมตร 3) 300 - 500 เมตร และ 4) สูงกว่า 500 เมตร จะได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศแตกต่างกัน บ่อปลาในพื้นที่ระดับความสูงน้อยกว่า 100 เมตร จะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมและอากาศร้อนจัดมากและอากาศที่ร้อนจัดเป็นสาเหตุที่ทำให้ปลากินอาหารได้น้อยลง โตช้า เครียดและตายได้ (ภาพที่ 1)

ฟาร์มที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงระหว่าง 100 - 300 เมตร ประสบกับปัญหาน้ำแห้งมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ส่วนผลกระทบที่บ่อเลี้ยงปลาในระดับความสูง ระหว่าง 300 - 500 เมตรได้รับมากที่สุดคือปัญหาฟ้าปัดอากาศมืดครึ้มติดต่อกันหลายวัน (ภาพที่ 2) และเกษตรกร บนพื้นที่สูงกว่า 500 เมตรได้รับผลกระทบในเรื่องอากาศหนาวจัดมากที่สุด ทำให้ปลาที่เลี้ยงในพื้นที่สูงกินอาหารน้อยลง และมีการระบาดของเชื้อโรคในฤดูหนาว

ภาพที่ 1 : เปอร์เซนต์ของผลกระทบที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศบนระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลที่แตกต่างกัน

ภาพที่ 2 : ฟ้าปัดอากาศมืดครึ้มติดต่อกันหลายวัน

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาประสบกับความเสี่ยงหลายเรื่อง เช่น การแพร่ระบาดของโรค การถูกขโมยปลาอาหารและลูกพันธุ์ปลาที่ไม่มีคุณภาพและราคาอาหารปลา โดยความเสี่ยงที่ได้รับ จะมีความแตกต่างกันไปตามระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล เกษตรกรทุกพื้นที่ที่มีความเป็นห่วงเกี่ยวกับ ความเสี่ยงเรื่องลูกพันธุ์ปลาที่ไม่มีคุณภาพซึ่งมีผลต่อการทำกำไรมากที่สุด เกษตรกรที่มีฟาร์มเลี้ยงปลา ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ระดับความสูง น้อยกว่า 100 เมตร และมากกว่า 500 เมตร มีความเป็นห่วงต่อการระบาดของโรคน้อยกว่าพื้นที่อื่น ขณะที่เกษตรกรในระดับพื้นที่สูงกว่า 500 เมตร มีความเป็นห่วงในเรื่องราคาอาหารปลาและการถูกขโมยปลาน้อยกว่าอีก 3 พื้นที่ และเกษตรกรในพื้นที่ระหว่าง 300 - 500 เมตร มีความเป็นห่วงในเรื่องราคาอาหารปลามากที่สุด

เกษตรกรมีการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาโดยการลดปริมาณอาหารในช่วงที่ปลากินอาหารน้อยลงรวมทั้งมองหาอาชีพอื่นนอกเหนือจากการเลี้ยงปลาเป็นอาชีพเสริม ผลของการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ เช่น น้ำท่วม น้ำแล้ง ภาวะอากาศมืดครึ้มติดต่อกันหลายวัน อากาศร้อนจัดและหนาวจัดสำหรับการเลี้ยงปลานิลในบ่อดินจะแตกต่างกันไปตามระดับความสูงและระบบการเลี้ยง ซึ่งจะมีผลต่อการบริหารจัดการการเลี้ยงปลานิลในบ่อต่างกัน

เพื่อข้อมูลเพิ่มเติม : พรพิมล ทิมรัตน์ นักศึกษาปริญญาเอก คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

หน่วยวิจัยสังคมและสิ่งแวดล้อม

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จ. เชียงใหม่ 50200

053 854 898

